

N:o 40.

Ank. till Riksd. Kansli den 6 Maj 1878, kl. 1 e. m.

Lag-Utskottets Utlåtande, i anledning af väckt motion rörande ändring i och, för vissa delar af Norrbottens län, upphäfvande af Kongl. förordningen den 29 Juni 1866, angående dispositionsrätten öfver skogen å sådana skattehemman, som uppkomma af nybyggen, hvilka hädanefter från kronan upplåtats, m. m.

Enligt Kongl. förordningen den 29 Juni 1866 eger å skattehemman, som uppkommit vare sig af nybygge, hvilket efter nämnda tid från kronan upplåtits, eller af redan upplåtet nybygge, för hvilket föreskrifna byggnads- och odlingsskyldigheter icke blifvit inom behörig tid fullgjorda, hemmansinnehafvaren ej annan rätt öfver hemmanets skog, än att han derifrån må, dels utan utsyning, till husbehof hemta nödigt virke och bränsle och dels, efter utsyning och stämpling af vederbörande skogstjenstemän, fritt taga eller försälja hvad derutöfver kan, med bevarande för framtiden af skogens bestånd, årligen afverkas, och annorledes må ej heller för uppodling till åker och äng skog å hemmanet fällas, med mindre särskildt tillstånd dertill erhållits af Konungens Befallningshafvande. (§§ 1, 2). Vill egare af sådant skattehemman, hvarom ofvan sägs, för skogsmarks uppodling till åker eller äng, å hemmanet, utöfver husbehofvet och det utsynade årshygget, fälla skog, skall han derom göra ansöknings hos Konungens Befallningshafvande med bifogande af två trovärdige mäns intyg om odlingsmarkens läge, storlek, beskaffenhet, tjenlighet för odling samt om den tid, som för odlingens fullbordande erfordras,

Bih. till Riksd. Prot. 1878. 7 Saml. 25 Häft.

och eger Konungens Befallningshafvande, der ytterligare besigtning anses nödig, låta sådan på sökandens bekostnad af vederbörande kronobetjent verkställas. Finner Konungens Befallningshafvande skäl att ansökningen bifalla, skall Konungens Befallningshafvande vid lämpligt vite förelägga sökanden viss tid för odlingens fullbordande, och må derefter den å marken växande skog, sedan den blifvit vederbörligen utstämplad, af hemmansegaren fritt fällas och användas (§ 5). Enahanda bestämmelser skola ock enligt Kongl. skrifvelsen till Kammarkollegium af samma dag gälla för enskild egare af sådan öfverloppsmark i Stora Kopparbergs och de norrländska länen, hvilken antingen blifvit med vissa hemman förenad utan skatteköpeskilling, men med tillökning i hemmanens mantal och ränta, eller ock belagd med skogsränta och åt den högstbjudande under eganderätt försåld.

Herrar *A. Bäckström, Pehr Nilsson i Vittjerf, L. J. Fahlander, C. E. Hjelm* och *Joh. Grape* hafva nu uti en gemensamt afgifven och af Andra Kammaren till handläggning af Lag-Utskottet hänvisad motion, N:o 77, anført, att grunden för stadgandet i nämnda förordnings 5 § torde varit, att man velat förekomma, det från ifrågavarande hemman skog uthögges och försåldes under förebärande af odling, hvilket dock icke gerna kunde ske, enär å sådan mark, som vore tjenlig till åker och ängs odling, icke mycket saluvirke växte, åtminstone icke något sådant, som fälde en längre transport, men att detta stadgande till följd af de många omständigheter, som vid ansökning om rätt att fälla skog vore att iakttaga, samt de med ansökningen förenade kostnader, verkade såsom ett absolut förbud, förhindrande odling och dermed delning af hemmanet till uppehälle åt nya familjer; samt att, hvad anginge de delar af Norrbottens län, som icke hörde till Lappmarken, då den s. k. Norrbottenslagen af den 29 September 1874 fullkomligt skyddade från all utödning af ungskogen till afsalu, så väl berörda Kongl. förordning som Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse till Kammarkollegium af samma datum i hvad den rörde användande af skogen å sådana skogslägenheter, som försåldes under full eganderätt mot skogsränta, borde upphöra att vara gällande för ofvan nämnda delar af Norrbottens län, hvarför motionärerne hemställt,

»det Riksdagen ville uti underdånig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:ts nådiga förordning af den 29 Juni 1866 rörande dispositionsrätt till skogen å sådana skattehemman, som efter den tiden af nybyggen uppkommo, måtte derhän förändras, att § 5 upphäfves och i följd deraf i öfriga delar omarbetas;

att för de delar af Norrbottens län, der den s. k. Norrbottenslagen af den 29 September 1874 är gällande, ofvan berörda 1866 års nådiga förordning i sin helhet upphör att gälla;

samt att Kongl. skrifvelsen af samma år och dato till Kongl. Kammarkollegium, i hvad den rör dispositionsrätten till skogen å sådana skogs-lotter, som till full eganderätt åt enskilda af kronan försålt, mot skogs-ränta, må för samma delar af Norrbottens län, der berörda Norrbottenslag gäller, icke vidare vara tillämplig.»

Sedan Rikets Ständer i underdånig skrifvelse den 30 November 1863, med afseende å medlen att förekomma den öfverklagade förödelser af skogarne i riket, yttrat, bland annat, att Rikets Ständer, som icke önskade något reglementerande för hushållningen med de enskilda skogarne, dock, hvad särskildt anginge rikets norra landskap, der faran af skogarnes förödelser vore störst och, enligt gällande författningar, betydliga delar af kronans skogar nästan dagligen öfverginge på enskildes händer för att, efter hvad erfarenheten gifve vid handen, i de flesta fall jemnas med jorden, ansåge, att kronan icke längre borde sålunda släppa ifrån sig denna för staten nödvändiga egendom, utan att kraftiga åtgärder ofördröjligen borde vidtagas till densammas bevarande för det allmänna, hvarföre Rikets Ständer i underdånighet hemställde om åtskilliga åtgärder i sådant syfte. Med anledning af denna Rikets Ständers skrifvelse afläts till 1865—1866 års Riksdag en Kongl. proposition af innehåll, bland annat, att Kongl. Maj:t, med afseende å de af Rikets Ständer anmärkta förhållanden, ansett nödigt, att kronan på något sätt förbehölle sig rättigheten att deltaga i vården om den växande skogen i rikets vidsträckta nordliga trakter, hvarvid dock icke kunnat ifrågakomma någon inskränkning i den dispositionsrätt, som enligt gällande författningar tillkomme, vare sig egare af redan befintliga skattehemman i afseende å dertill hörande skog, eller innehafvare af redan lagligen anlagda nybyggen, i afseende å den skog, som genom framdeles skeende afvittring kunde dem tillfalla. Men deremot hade Kongl. Maj:t icke funnit någon betänklighet möta för att i fråga om nybyggen, hvilkas anläggande ännu icke blifvit af vederbörande myndighet medgifvet, eller sådana äldre nybyggen, för hvilka föreskrifna odlings- och byggnadsskyldigheter icke inom behörig tid blifvit i enlighet med gällande författningar verkställda, och öfver hvilka kronans dispositionsrätt i följd häraf måste anses vara återställd, bestämmelser meddelades, hvarigenom innehafvare af dylika nybyggen, äfven sedan de samma efter fullgjorda odlings- och byggnadsskyldigheter i öfrigt iklädt sig natur af skattehemman, un-

derkastades den inskränkning i rättigheten till skogens begagnande, som med hänsigt till det allmännas intresse kunde anses erforderlig. Då emellertid genom berörda bestämmelser, hvarmed Kongl. Maj:t icke åsyftat att på något sätt förhindra sådana nybyggesanläggningar, som hade till verkligt ändamål, icke skogens afverkande, utan landets varaktiga uppodling, skulle föranledas uppkomsten af ett nytt slag skattehemman med särskilda förpligtelser och skyldigheter, hade Kongl. Maj:t ansett sig icke böra utan Rikets Ständers hörande i detta ämne förordna, hvarföre Kongl. Maj:t förreslog Rikets Ständers antagande af de bestämmelser, som, af Rikets Ständer gillade, sedermera genom ofvan omförmälda Kongl. förordning och skrifvelse den 29 Juni 1866 blifvit till efterrättelse kungjorda.

Utskottet, som finner de skäl, hvilka sålunda blifvit andragna för dessa bestämmelsers införande, fortfarande, äfven beträffande de delar af Norrbottens län, som icke höra till Lappmarken, ega giltighet, får värdsamt hemställa,

att motionen icke måtte af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 4 Maj 1878.

På Utskottets vägnar:

H. G. v. G E G E R F E L T.